

Uchwała Nr XXXVIII/258/2017

Rady Powiatu Kolskiego

z dnia 28 września 2017r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021**

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) Rada Powiatu Kolskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Marek Tomicki

RADCA PRAWNY

Maciej Rosiak

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XXXVIII/258/2017
Rady Powiatu Kolskiego
z dnia 28 września 2017r.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XVI/63/2011 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 24 listopada 2011 r. uchwalono „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015”.

Mając na uwadze powyższe istnieje potrzeba uchwalenia nowego programu, który obejmować będzie kolejne lata.

Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, obejmuje w szczególności kierunki, metody i cele działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym za zasadne uznano opracowanie i przyjęcie do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021.

STAROSTA
Włodzisław Orlizajek

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 - 2021**

Wstęp

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które dotyka ludzi niezależnie od ich pozycji społecznej czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Odbija się na rolach i strukturach społecznych. Ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu. Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia.

W ostatnich latach możemy mówić o uwidocznieniu zakresu zjawiska przemocy w rodzinie. Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej oraz inne służby do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu znalezienie rozwiązania problemu.

Samo zjawisko jest trudne do zdiagnozowania. Z analizy porównawczej wyników różnych badań należy stwierdzić, że około 25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy.

Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Zauważalnym jest, iż ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Występują one we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresje oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrz rodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa, dlatego też niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiary przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się.

Przemoc w rodzinie jest skomplikowanym i wielkoobszarowym zjawiskiem, niezbędne jest więc wielodyscyplinarne podejście do tego problemu, a podejmowane przez samorząd działania muszą mieć charakter systemowy.

Mając na celu efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie negatywnych następstw tego zjawiska w życiu społecznym i rodzinnym, w powiecie kolskim od 2011 roku realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Z analizy danych za ubiegłe lata wynika zapotrzebowanie na działania profilaktyczne w tym zakresie, a także udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą.

Program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwięzłym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonych. Zaplanowane działania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doświadczających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych tymże zjawiskiem.

Program podlegać będzie ewaluacji w zależności od potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.

I. Podstawa prawna

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest przede wszystkim na założeniach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 (Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.).

Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu, to:

- ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 14 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2016 r. poz. 1782 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448)
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022 (Dz.U. z 2017 r. poz. 458).

Program jest zgodny z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim. Na poziomie krajowym realizowany jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020. Został on przyjęty przez Radę Ministrów 29 kwietnia 2014 r. Głównym założeniem tego programu jest wprowadzenie w życie szerokiego zbioru działań mających na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawcy. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielenia pomocy ofiarom przemocy, prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Program koreluje z Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2020.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

2.1 Definicja przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Powszechnie przemoc traktowana jest, jako akt godzący w osobista wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołując cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc pojmowana jest także, jako wywieranie wpływu na innych ludzi w wyniku, którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom tego rozwoju.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci, powoduje ona w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

Pozostawanie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc.

Zgodnie z prawem przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Należy pamiętać, iż każdy człowiek, niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia, pochodzenia, czy wyznania ma prawo do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Nikt nie musi być idealny, każdy ma prawo do błędów. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu z wykorzystaniem potencjału własnego ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc.

2.2 Cechy charakterystyczne przemocy

Przemoc charakteryzuje to, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból, szkody fizyczne lub psychiczne – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.3 Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna – powoduje naruszenie lub realne zagrożenie sfery cielesnej osoby doznającej przemocy, m.in. bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu.

Przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów.

Przemoc seksualna – w szczególności zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy.

Przemoc finansowa (ekonomiczna) – utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego.

Przemoc polegająca na osaczeniu – np. ciągle chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy, zastraszania lub nękania.

Przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

2.4 Cykl przemocy

Przemoc bardzo rzadko jest zjawiskiem jednorazowym, znacznie częściej jest procesem długofalowym. Przemoc ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacjami konfliktowych,
- faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji,
- faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Bez pomocy z zewnątrz osoba doznająca przemocy rzadko kiedy jest w stanie sama ją przerwać. Zazwyczaj w fazie ostrej przemocy osoba poszkodowana skłonna jest do szukania pomocy, jednakże bez należytego wsparcia wycofuje się ze swoich działań w następującej późniejszej fazie miodowego miesiąca.

2.5 Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nierozłącznie związane są pojęcia kryzysu i interwencji kryzysowej. Oba te pojęcia nie są terminami precyzyjnymi.

„Kryzys” wydaje się jednym z najczęściej używanych w dzisiejszym świecie pojęciem. Słowo to pochodzi z języka greckiego. Czasownik *krinein* – oznacza rozdzielać, odsiewać, rozstrzygać, decydować, sądzić, natomiast pochodzący od niego rzeczownik *krisis* to wybór, rozstrzygnięcie. Władysław Kopaliński w Słowniku wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych (1989 r.) kryzys definiuje, jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian.

Cztery fazy reakcji kryzysowej według Gerarda Caplana:

I faza – narastające uczucie niepokoju i napięcia, prowadzące do uruchomienia znanych już sposobów pozwalających na osiągnięcie homeostazy,

II faza – pojawia się dezorganizacja działania i silna potrzeba pomocy, osoba w kryzysie zauważa, że nie jest w stanie sama poradzić sobie z problemem, wzrasta u niej napięcie, ale jednocześnie występuje najsilniejsza podatność na zmianę,

III faza – w wyniku napięcia następuje mobilizacja wszystkich rezerw,

IV faza – kryzys się kończy, następuje satysfakcjonujące rozwiązanie, bądź na skutek niepowodzenia zachowanie nieprzystosowawcze, co oznacza utrzymanie homeostazy pozornej, ze zwiększoną podatnością na sytuacje podobne do tej, która wywołała kryzys.

Osoba znajdująca się w kryzysie często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie. Najlepsze efekty w pomocy osiąga się wykorzystując cechy charakterystyczne dla II fazy kryzysu, tj. silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę.

Funkcjonuje wiele definicji „interwencji kryzysowej”. Wanda Badura – Madej definiuje ją, jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania (W. Badura-Madej, Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, Wyd. ITERA, Warszawa, 1998).

Interwencja kryzysowa jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowana mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy (Sęk H. red (2005) Psychologia kliniczna. T. II, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN).

Interwencja kryzysowa czerpie z rozmaitych form oddziaływania i pomocy. Relacja wsparcia interwencyjnego ma charakter przejściowy i krótkotrwały a jej celem są m.in.:

- wspieranie klienta, umożliwienie mu powrotu do emocjonalnej równowagi,
- zapobieganie hospitalizacji,
- skłonienie klienta do innego spojrzenia na wydarzenia krytyczne.

2.6 Konsekwencje doświadczania zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

U osoby doświadczającej długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą: obrażenia ciała, choroby somatyczne związane ze stresem, przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, czy też stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami albo z niskiej samooceny.

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Dzieci doświadczające przemocy seksualnej wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny, poczucie bezwartościowości i bezradności.

Przemoc psychiczna może prowadzić do nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudności w kontaktach z rówieśnikami, deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności, problemów afektywno-behawioralnych takich jak: agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm.

Konsekwencje przemocy ujawniają się po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego: trudnościach w nauce, wagarowaniu, ucieczkach z domu, udziale w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysokim poziomie agresji, nadużywaniu alkoholu i narkotyków.

Przemoc domowa to również poważny problem społeczny. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

2.7 Podstawowe konsekwencje karne stosowania przemocy

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m.in.:

- z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (ścigane z urzędu);
- z art. 191 § 1 Kodeksu Karnego – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu);
- z art. 197 § 1 Kodeksu Karnego – kto przemocą lub groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego);
- z art. 209 § 1 Kodeksu Karnego – kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego, ewentualnie z urzędu).

III. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci (interwencja kryzysowa).

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole oraz współpracujące z nim instytucje i podmioty działające w sferze ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

IV. Diagnoza

4.1 Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Polsce

Skala przemocy w rodzinie, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, oporu ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, obawę przed rozpadem związku, przed zachowaniem sprawcy.

Badając skalę przemocy należy oprzeć się na twardych danych statystycznych, które działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie służby gromadzą coraz więcej. Jej wymiar ocenić można również poprzez badania naukowe oraz badania opinii publicznej.

Dane statystyczne dotyczące interwencji właściwych służb w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie wykazywane są najczęściej w rocznych sprawozdaniach statystycznych, a przede wszystkim w sprawozdaniu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Badania opinii publicznej w Polsce, w zakresie przemocy w rodzinie, zlecane są raz do roku w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a każde z nich, poczynając od 2007 r. dotyczyło innej sfery tego obszaru. Wyniki tych badań dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Służbą, która najczęściej pozyskuje informacje o występowaniu przemocy w rodzinie jest Policja. Policja od wielu lat prowadzi dane statystyczne dotyczące interwencji w rodzinach z uwagi na stosowanie tam przemocy.

Dane gromadzone w statystykach policyjnych zamieszczonych na stronie internetowej www.statystyka.policja.pl wskazują skalę występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie kraju. Do opracowania diagnozy wykorzystano dostępne dane za lata 2013 – 2015.

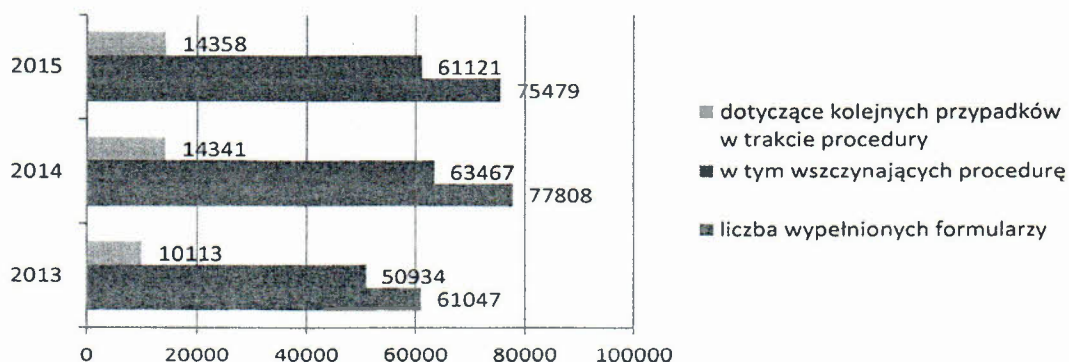
Wykres 1 przedstawia liczbę wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji formularzy „Niebieskich Kart”

Procedura „Niebieskiej Karty” przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej celem jest zapobiegnięcie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz realizowanie indywidualnego planu pomocy.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wykres nr 1

Liczba wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji formularzy „Niebieska Karta”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących ze strony internetowej: www.statystyka.policja.pl

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby ofiar przemocy w rodzinie oraz liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy, wobec których podjęto stosowne działania. Dodac trzeba, że zwykle w rodzinie sprawcą przemocy jest tylko jedna osoba, a pokrzywdzonych osób może być jedna lub więcej. Wskazują na to poniższe dane policyjne.

Tabela nr 1

Liczba ofiar przemocy oraz osób podejrzanych o stosowanie przemocy.

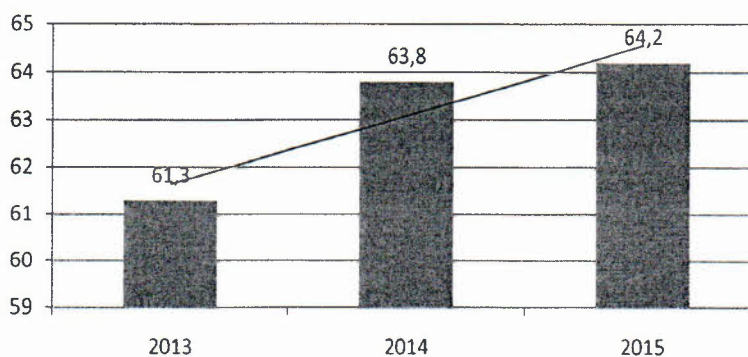
	Dane za rok 2015	Dane za rok 2014	Dane za rok 2013
Ogólna liczba ofiar przemocy	97472	105332	86797
Liczba ofiar – kobiet	69358	72786	58310
Liczba ofiar – mężczyzn	10732	11491	9233
Liczba ofiar – małoletnich	17382	21055	19254
Ogólna liczba osób podejrzanych o przemoc	76018	78489	61450
Liczba podejrzanych sprawców – kobiet	5243	5301	4440
Liczba podejrzanych sprawców – mężczyzn	70469	72791	56755
Liczba podejrzanych sprawców – nieletnich	306	397	255
Ogólna liczba podejrzanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	48830	50073	37650
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1972	1969	1289
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	46819	48055	36327
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	39	49	34
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	275	346	426

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących ze strony internetowej: www.statystyka.policja.pl

Tabela nr 1 ukazuje znaną prawidłowość współwystępowania problemu alkoholowego z zachowaniami przemocowymi. Z w/w danych wynika, że odsetek sprawców pod wpływem alkoholu w stosunku do wszystkich sprawców przemocy zmienia się z roku na rok. Dane te jednoznacznie wskazują na zwiększający się odsetek sprawców przemocy w rodzinie stosujących przemoc pod wpływem alkoholu.

Wykres nr 2

Odsetek sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących ze strony internetowej: www.statystyka.policja.pl

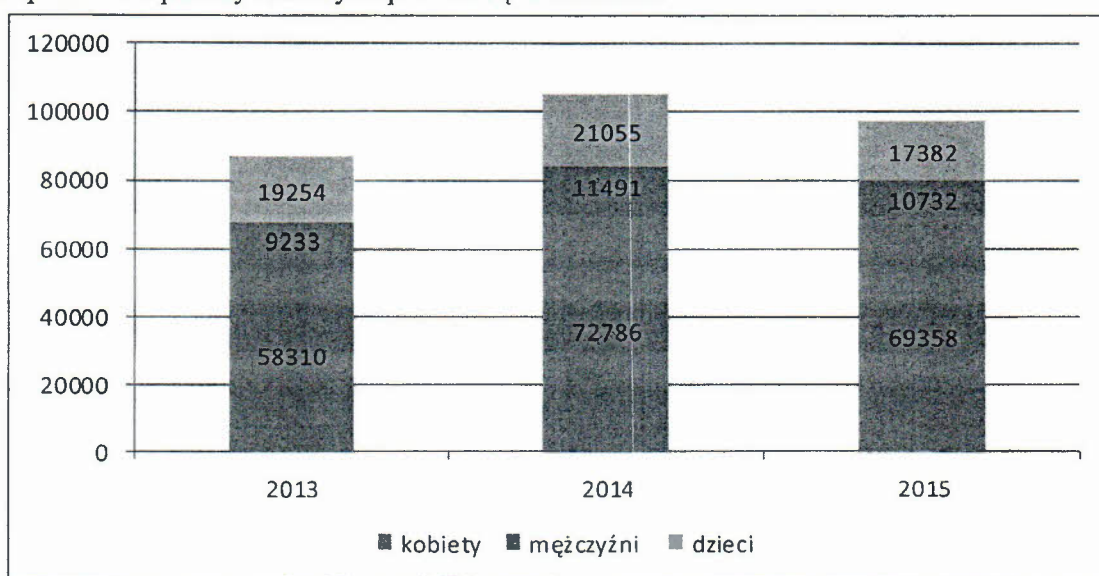
Warto zwrócić uwagę na powyższe dane. Obserwowalny jest wzrost liczby osób stosujących przemoc w rodzinie, będących pod wpływem alkoholu. Znacznie ponad połowa z osób podejrzanych o stosowanie przemoc w rodzinie znajdowała się pod wpływem alkoholu.

Niezwykle ważne są także dane dotyczące liczby i płci osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie. Pozwala to na zbadanie zarówno liczby, jak i odsetka osób pokrzywdzonych, przez pryzmat płci i wieku.

Przedstawione dane pokazują liczby osób pokrzywdzonych w poszczególnych latach, co daje pewien obraz skali przemocy w rodzinie w Polsce, ponieważ ukazują osoby rzeczywiście dotknięte tego rodzaju przemocą.

Wykres nr 3

Liczba i płeć osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących ze strony internetowej: www.statystyka.policja.pl

Obserwując trendy wynikające z powyższego wykresu należy wskazać, że od wejścia w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a następnie nowelizacji tej ustawy, wprowadzającej zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci, spada liczba dzieci, jako osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie, zaś wzrasta odsetek kobiet i mężczyzn, jako osób pokrzywdzonych tego rodzaju zjawiskiem.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej także wypełniają formularz „Niebieskiej Karty”, w przypadku gdy w danej rodzinie doszło do stosowania przemocy. Podstawę prawną takiego działania wprowadziła ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która w art. 7 wprowadziła przesłankę przemocy w rodzinie, jako podstawę do udzielenia osobom i rodzinom pomocy społecznej. Na podstawie art. 107 ust. 6 w/w ustawy wydano rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, do którego załącznikiem był formularz pt. „Pomoc społeczna – Niebieska Karta dotycząca przemocy w rodzinie”. Wypełniane formularze stały się podstawą gromadzenia danych statystycznych od 2006 r.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, obowiązek realizacji, w tym wszczynania procedury „Niebieskiej Karty”, poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”, nałożyło także na inne służby, aniżeli Policja oraz pracownicy socjalni.

Dane statystyczne wynikające ze Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. wskazują,

że łącznie wszystkich „Niebieskich Kart” wypełnionych w 2013 r. było 73119 (2012 – 63820), w tym przez przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 12114 (2012 – 10800),
- Policji – 57902 (2012 – 50236),
- Gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 812 (2012 – 820),
- Oświaty – 1671 (2012 – 1473),
- Ochrony Zdrowia – 619 (2012 – 491).

W zakresie osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie bardzo interesujące są dane dotyczące sporządzonych „Niebieskich Kart – C” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę. Zgodnie z § 8 ust. 3 w/w rozporządzenia, na posiedzeniu członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta – C”.

W 2013 r. kart tych było wypełnionych 52221, co oznacza, że taka była minimalna liczba osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie, objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, albowiem mogło się zdarzyć, że wobec małych dzieci, które także były dotknięte przemocą w rodzinie, nie wypełniano osobno „Niebieskiej Karty - A”, zaś objęte były pomocą w indywidualnym planie pomocy, sporządzonym w „Niebieska Karta – C”, dla ich matki/ojca. Podsumowując „Niebieska Karta – C” może dotyczyć jednej bądź większej liczby osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie.

W zakresie sprawców przemocy w rodzinie zespoły interdyscyplinarne lub grupy robocze sporządziły w 2013 r. 39767 formularzy „Niebieska Karta – D”, które wypełnia się, zgodnie z §8 ust. 6 w/w rozporządzenia, w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

W 2013 r. zespoły interdyscyplinarne zakończyły łącznie 46932 procedury „Niebieskiej Karty”, w tym w 34809 przypadkach na skutek zakończenia ustania przemocy w rodzinie lub zrealizowania indywidualnego planu pomocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, zaś w 12123 przypadkach, na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań (np. konflikt, brak stwierdzenia przemocy w rodzinie).

Wydaje się, że wobec nawiązanie ścisłej współpracy podmiotów, w ramach zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych, mniej jest przypadków powielania działań w postaci wypełniania formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli różnych służb. Należy zaznaczyć, iż jedynie niewielki odsetek spraw dotyczących stosowania przemocy w rodzinie kończy się sporządzeniem przez prokuraturę aktu oskarżenia do sądu. Ma na to wpływ m.in. wycofanie się pokrzywdzonych z dotychczasowego stanowiska i odmowa składania zeznań w sprawie, co skutkuje brakiem wystarczającego materiału dowodowego w sprawie, niezbędnego do sporządzenia i obronienia w sądzie aktu oskarżenia.

Obserwuje się trend spadkowy w diagnozowaniu przypadków przemocy w rodzinie. Fakt ten wynika ze wzrostu świadomości społecznej na skutek prowadzonych kampanii społecznych. Nie należy jednak zapominać, iż przy ocenie skali zjawiska przemocy w rodzinie należy wziąć pod uwagę ilość zdarzeń nienotowanych przez Policję, ani żadną ze służb, z przyczyn, o których mowa była powyżej. W związku z licznymi czynnikami hamującymi pokrzywdzonych przed ujawnianiem tego typu zdarzeń, skala zjawiska może przekraczać zdarzenia ujawnione nawet kilkakrotnie. Do takich czynników hamujących można zaliczyć m.in.: strach ofiary przed sprawcą, wstyd przed rodziną, znajomymi, obawa o los dzieci, obawa o sytuację ekonomiczną rodziny i inne.

Uzyskanie wiarygodnych informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce jest niezwykle trudne. Dostępne dane statystyczne dotyczą działań poszczególnych służb w ramach realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, obarczone są błędami wynikającymi ze sposobów gromadzenia danych oraz nie zgłaszaniem przez ofiary większości przypadków przemocy. Trudno jest porównywać dotychczasowe badania i wychwycić tendencje dotyczące samego zjawiska przemocy. W związku z funkcjonowaniem zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych zmienia się świadomość społeczna, zanikają bariery

do informowania służb o przemoc. Oznacza to dobry prognostyk w zakresie zmniejszania zjawiska przemocy wobec najbliższych.

W chwili obecnej w działaniu Państwa, należy się skupić na sprawnym funkcjonowaniu systemu, realizacji zadań poszczególnych służb i organów, w także ewentualnym wyeliminowaniu utrudnień organizacyjnych w pracy zespołów interdyscyplinarnych.

4.2 Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie kolskim

Skala przemocy, jej zasięg oraz dolegliwości społeczne decydują o tym, jaki powinien być system przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie naszego powiatu podejmowane są działania zapobiegające przemocy i wspierające ofiary przemocy.

Zgodnie ze swymi kompetencjami na terenie powiatu kolskiego działania dotyczące przemocy w rodzinie podejmują Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

Diagnozę stworzono na podstawie danych uzyskanych od niniejszych podmiotów, dane obejmują lata 2013 – 2015.

Komenda Powiatowa Policji w Kole podaje, że w latach 2013 – 2015 na terenie powiatu kolskiego przeprowadzono łącznie 360 interwencji domowych, których przyczyną było stosowanie przemocy w rodzinie.

Tabela nr 2

Liczba interwencji domowych w latach 2013 – 2015, których przyczyną było stosowanie przemocy w rodzinie.

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	47	57	41	145
gm. Koło	6	6	4	16
gm. Kościelec	8	1	9	18
gm. Osiek Mały	5	9	6	20
gm. Grzegorzew	7	8	0	15
gm. Kłodawa	7	14	18	39
gm. Chodów	2	4	3	9
gm. Przedecz	4	6	3	13
gm. Dąbie	16	9	10	35
gm. Olszówka	13	11	12	36
gm. Babiak	3	2	9	14
Łącznie	118	127	115	360

Źródło: Dane KPP w Kole.

W latach 2013 – 2015 Komenda Powiatowa Policji w Kole zastosowała procedurę „Niebieskiej Karty” aż w 308 przypadkach, z czego 15 formularzy dotyczyło kolejnego przypadku zastosowania przez sprawcę przemocy wobec członka rodziny (2013 r. – 2, 2014 r. – 8, 2015 r. – 5).

Ilość zastosowanych procedur „Niebieskich Kart” sporządzonych podczas interwencji domowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3

Ilość wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” podczas interwencji Policji w latach 2013 - 2015.

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	45	52	38	135
gm. Koło	6	5	4	15
gm. Kościelec	8	1	6	15
gm. Osiek Mały	5	7	5	17
gm. Grzegorzew	4	5	0	9
gm. Kłodawa	7	14	18	39
gm. Chodów	2	4	3	9
gm. Przedecz	4	6	3	13
gm. Dąbie	9	3	6	18
gm. Olszówka	10	7	8	25
gm. Babiak	3	2	8	13
Łącznie	103	106	99	308

Źródło: Dane KPP w Kole.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, których w opinii KPP w Kole dotyczył problem przemocy. W roku 2013 rodzin tych było 105, w 2014 r. - 111, w 2015 r. – 102.

Tabela nr 4

Liczba rodzin, których dotyczył problem przemocy w latach 2013 – 2015.

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	47	57	41	145
gm. Koło	6	5	4	15
gm. Kościelec	8	1	6	15
gm. Osiek Mały	5	7	5	17
gm. Grzegorzew	4	5	0	9
gm. Kłodawa	7	14	18	39
gm. Chodów	2	4	3	9
gm. Przedecz	4	6	3	13
gm. Dąbie	9	3	6	18
gm. Olszówka	10	7	8	25
gm. Babiak	3	2	8	13
Łącznie	105	111	102	318

Źródło: Dane KPP w Kole.

Szczegółowe dane dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie (dane ilościowe dotyczące ofiar i sprawców przemocy oraz powiadomień o wszczęciu procedury Niebieskiej Karty przesłanych do Ośrodków Pomocy Społecznej i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołów Interdyscyplinarnych oraz wszczętych postępowań z art. 207 §1 kk) przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5

Dane dotyczące liczby ofiar i sprawców przemocy oraz czynności podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji w latach 2013 – 2015.

Rok	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Ilość osób doświadczonych przemocą w rodzinie ogółem, w tym:	122	132	117
- kobiety	110	117	107
- mężczyźni	7	6	4
- nieletni	5	9	6
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, w tym:	112	121	111
- kobiety	0	6	12
- mężczyźni	111	114	93
- nieletni	1	1	6
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	86	87	71
Zatrzymani do wytrzeźwienia	25	50	27
Liczba wszczętych postępowań z art. 207 § 1 kk	48	42	60
Liczba powiadomień wysłanych do OPS, GKRPA, ZI	105	111	103

Źródło: Dane KPP w Kole.

Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu kolskiego przyjęły łącznie 272 zgłoszenia dotyczących stosowania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 6

Liczba zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy w rodzinie przyjętych w latach 2013 – 2015 (dane OPS).

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
Miasto Koło	26	35	30	91
Gmina Koło	8	5	5	18
Grzegorzew	5	8	2	15
Olszówka	10	7	8	25
Dąbie	11	6	9	26
Kłodawa	8	3	3	14
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	1	6	4	11
Babiał	3	4	10	17
Osiek Mały	6	9	6	21
Kościelec	10	3	8	21
Łącznie	88	94	90	272

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z OPS z terenu powiatu kolskiego.

Problem przemocy dotyczył łącznie 335 rodzin.

Tabela nr 7

Liczba rodzin, których dotyczył problem przemocy w latach 2013 – 2015 (dane OPS).

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
Miasto Koło	37	51	51	139
Gmina Koło	9	11	15	35
Grzegorzew	5	8	2	15
Olszówka	10	7	8	25
Dąbie	11	6	9	26
Kłodawa	8	3	3	14
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	1	6	4	11
Babiał	3	4	10	17
Osiek Mały	6	8	5	19
Kościelec	10	3	8	21
Łącznie	100	115	120	335

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z OPS z terenu powiatu kolskiego.

W wyniku podjętych działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie pracownicy socjalni założyli łącznie 32 „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 8

Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” założonych przez pracowników socjalnych w latach 2013 – 2015 (dane OPS).

Rok Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
Miasto Koło	2	1	3	6
Gmina Koło	0	0	0	0
Grzegorzew	2	0	0	2
Olszówka	0	1	2	3
Dąbie	0	0	0	0
Kłodawa	8	3	3	14
Przedecz	0	0	0	0
Chodów	0	0	0	0
Babiał	0	2	0	2
Osiek Mały	0	1	0	1
Kościelec	0	2	2	4
Łącznie	12	10	10	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z OPS z terenu powiatu kolskiego.

Zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujące na terenie powiatu kolskiego w 2013 r. otrzymały łącznie 94 formularze „Niebieskiej Karty – A” dotyczących podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. W 2014 r. wpłynęło łącznie 105 formularzy, zaś w 2015 r. było ich 112. Szczegółowe dane dotyczące liczby formularzy „Niebieskiej karty – A”, które wpłynęły do poszczególnych gminnych zespołów interdyscyplinarnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9

Liczba otrzymanych formularzy „Niebieska Karta – A” (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	26	35	30	91
Koło	8	5	5	18
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	9	6	21
Babinek	3	4	10	17
Grzegorzew	5	8	2	15
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	28	61
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	1	6	4	11
Dąbie	9	3	6	18
Łącznie	94	105	112	311

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Zespoły interdyscyplinarne wypełniły łącznie w 2013 r. 82 formularze „Niebieskiej Karty - C” w obecności zaproszonych na posiedzenie zespołu osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. W 2014 r. wypełnionych było 90 formularzy, w 2015 było ich 94.

Tabela nr 10

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C” (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	24	30	26	80
Koło	8	5	5	18
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	9	5	20
Babinek	3	4	10	17
Grzegorzew	5	8	1	14
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	25	58
Przedecz	0	4	4	8
Chodów	0	3	2	5
Dąbie	0	0	0	0
Łącznie	82	90	94	266

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

W 2013 r. zespoły interdyscyplinarne wypełniły 71 formularzy „Niebieskiej Karty – D” w obecności osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2014 r. zespoły interdyscyplinarne wypełniły 71 formularzy, zaś w 2015 r. - 80.

Tabela nr 11

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D” (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	16	17	19	52
Koło	8	5	4	17
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	7	4	17
Babiał	2	3	6	11
Grzegorzew	3	5	0	8
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	25	58
Przedecz	0	4	4	8
Chodów	0	3	2	5
Dąbie	0	0	0	0
Łącznie	71	71	80	222

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Według danych przekazanych przez zespoły interdyscyplinarne problem przemocy w rodzinie dotyczył łącznie 379 rodzin, w tym:

- w 2013 r. - 108 rodzin
- w 2014 r. - 129 rodzin
- w 2015 r. - 142 rodzin

Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 12

Liczba rodzin, których dotyczył problem przemocy w rodzinie (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	37	51	51	139
Koło	9	11	15	35
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	8	5	19
Babiał	3	4	10	17
Grzegorzew	5	8	2	15
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	25	58
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	1	6	4	11
Dąbie	11	6	9	26
Łącznie	108	129	142	379

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

W ocenie zespołów interdyscyplinarnych w latach 2013 – 2015, aż 378 mieszkańców powiatu było sprawcami przemocy w rodzinie, w tym:

- w roku 2013 – 108
- w roku 2014 – 130
- w roku 2015 – 140

Najczęściej sprawcami przemocy byli mieszkańcy gminy miejskiej Koło, miasta i gminy Kłodawa.

Tabela nr 13

Liczba sprawców przemocy (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	37	51	51	139
Koło	9	11	15	35
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	9	5	20
Babiał	3	4	8	15
Grzegorzew	5	8	2	15
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	25	58
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	1	6	4	11
Dąbie	11	6	9	26
Łącznie	108	130	140	378

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opracowanych przez zespoły interdyscyplinarne oraz realizowanych w poszczególnych latach planów pomocy dla osób i rodzin, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą.

Tabela nr 14

Liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych planów pomocy (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	37	51	51	139
Koło	9	11	15	35
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	6	9	5	20
Babiał	0	1	0	1
Grzegorzew	5	8	1	14
Olszówka	10	7	8	25
Kłodawa	16	17	25	58
Przedecz	0	4	4	8
Chodów	1	6	4	11
Dąbie	9	3	6	18
Łącznie	103	120	127	350

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Jak wynika z poniższej tabeli, jedynie niewielki odsetek prowadzonych przez zespoły interdyscyplinarne postępowań kończy się przekazaniem sprawy organowi właściwemu do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

Tabela nr 15

Liczba spraw przekazanych organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	2	0	1	3
Koło	1	1	3	5
Kościelec	10	3	8	21
Osiek Mały	0	0	0	0
Babiał	0	1	3	4
Grzegorzew	0	0	0	0
Olszówka	0	1	0	1
Kłodawa	4	6	7	17
Przedecz	0	0	0	0
Chodów	0	0	0	0
Dąbie	9	3	6	18
Łącznie	26	15	28	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

W latach 2013 – 2015 zespoły interdyscyplinarne zakończyły łącznie 215 procedur „Niebieskiej Karty”. Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Tabela nr 16

Liczba zakończonych procedur (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	20	26	22	68
Koło	4	1	6	11
Kościelec	4	7	6	17
Osiek Mały	6	7	4	17
Babiał	2	3	3	8
Grzegorzew	5	3	4	12
Olszówka	3	2	5	10
Kłodawa	6	18	16	40
Przedecz	0	8	5	13
Chodów	0	6	4	10
Dąbie	6	3	0	9
Łącznie	56	84	75	215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę zakończonych procedur wyłącznie w przypadku rozstrzygnięcia o braku podejmowania działań.

Tabela nr 17

Liczba rozstrzygnięć o braku zasadności podejmowania działań (dane ZI).

Gmina	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Łącznie
m. Koło	2	11	6	19
Koło	0	0	1	1
Kościelec	0	0	0	0
Osiek Mały	0	0	0	0
Babiał	2	3	3	8
Grzegorzew	0	1	0	1
Olszówka	0	0	0	0
Kłodawa	0	0	3	3
Przedecz	0	4	0	4
Chodów	1	0	0	1
Dąbie	0	0	0	0
Łącznie	5	19	13	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu kolskiego.

Prokuratura działa w oparciu o ustawę o prokuraturze, kodeks postępowania karnego i inne akty prawne. W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania. Świadkowie przemocy lub osoby poszkodowane mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu. Przestępstwa ścigane z urzędu, to przestępstwa, w których obowiązkiem państwa jest ściganie sprawcy, bez względu na to czy chce tego czy też nie pokrzywdzony.

Dowodami w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie są:

- obdukcja lub zaświadczenie o stanie zdrowia,
- zeznania świadków - bezpośrednich - czyli osób, które widziały bądź słyszały dane zajście lub pośrednich, czyli takich, które bezpośrednio nie uczestniczyły w zajściu, ale dowiedziały się o nim np. od osoby pokrzywdzonej,
- „Niebieska Karta”,
- interwencje policji,
- pobyty sprawcy w placówkach tj. izba wytrzeźwień,
- jeżeli sprawca jest agresywny i niszczy sprzęt domowy można złożyć wniosek o oględziny mieszkania (na podstawie art.167 k.p.k.mogą zostać przeprowadzone również z urzędu).

Poniższe tabele sporządzono na podstawie danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Kole. Dane obejmują lata 2013 – 2015. Tabele przedstawiają dane statystyczne dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu kolskiego.

Tabele podzielono według kwalifikacji prawnej czynu:

- czyny z art. 207 kk - znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny;
- czyny spoza art. 207 kk, tj.: czyny z art. 156, art. 157 § 1, art. 157 § 2 w zw. § 4, art. 189, art. 190, art. 190 a § 1, art. 190 a § 2, art. 190a § 3, art. 191, art. 191a, art. 197 § 1, art. 197 § 2, art. 198, art. 199, art. 200 § 1, art. 201, art. 202 § 1, art. 202 § 3, art. 202 § 4, art. 202 § 4a, art. 202 § 4b, art. 203, art. 208 kk.

Rok 2013				Czyny z art. 207 kk	Czyny spoza art. 207 kk	
Liczba wszczętych postępowań				89	41	
Liczba podejrzanych	Kobiet			2	3	
	Mężczyzn			63	25	
Liczba pokrzywdzonych	Kobiet			138	48	
	Mężczyzn			20	19	
	Młodoletnich	dziewczynki		13	8	
		chłopcy		12	2	
Liczba wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania				1	5	
Liczba przypadków, w których sądy zastosowały tymczasowe aresztowanie				1	5	
Liczba wniosków o zastosowanie lub przedłużenie środków zapobiegawczych w przedmiocie zastosowania nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym				0	0	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (art. 275 § 2 kpk)				2	1	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk)				2	1	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a kpk)				1	0	
Sposób zakończenia postępowania	akt oskarżenia	Sprawy	58	8		
		Osoby	58	19		
		z wnioskiem z art. 335 kpk	29	5		
	wniosek o warunkowe umorzenie			0	0	
	umorzono postępowanie			31	20	
	odmówiono wszczęcia			34	19	
	zawieszono postępowanie			0	0	
	Pozostałe			1	0	
	Liczba oskarżonych wobec których prokurator kierując wnioskiem z art. 335 § 1 kk wniósł o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków karnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 39 pkt 2b kk)			0	0
		zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 39 pkt 2b kk)			0	0
zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 39 pkt 2b kk)			0	0		
nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e kk)			0	0		
Liczba oskarżonych, wobec których prokurator kierując wnioskiem z art. 335 § 1 kk wniósł o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków probacyjnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt 7 kk)			0	0	
	zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 72 § 1 pkt 7a kk)			0	0	
	zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 72 § 1 pkt 7a kk)			0	0	
	nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt 7b kk)			0	0	
	uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych (art. 72 § 1 pkt 6a kk)			0	0	
Liczba wniosków prokuratora do sądu w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie:	zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie			0	0	
	odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie			0	0	
	zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego			0	0	

Rok 2014				Czyny z art. 207 kk	Czyny spoza art. 207 kk	
Liczba wszczętych postępowań				93	41	
Liczba podejrzanych	Kobiet			1	0	
	Mężczyzn			58	25	
Liczba pokrzywdzonych	Kobiet			127	46	
	Mężczyzn			32	14	
	Młodoletnich	dziewczynki		11	6	
		chłopcy		7	3	
Liczba wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania				2	0	
Liczba przypadków, w których sądy zastosowały tymczasowe aresztowanie				2	0	
Liczba wniosków o zastosowanie lub przedłużenie środków zapobiegawczych w przedmiocie zastosowania nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym				0	0	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (art. 275 § 2 kpk)				8	1	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk)				7	1	
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a kpk)				1	0	
Sposób zakończenia postępowania	akt oskarżenia	Sprawy		53	17	
		Osoby		53	17	
		z wnioskiem z art. 335 kpk		28	10	
	wniosek o warunkowe umorzenie			1	0	
	umorzono postępowanie			31	24	
	odmówiono wszczęcia			37	14	
	zawieszono postępowanie			0	0	
	Pozostałe			4	3	
	Liczba oskarżonych wobec których prokurator kierując wnioskiem z art. 335 § 1 kk wnosil o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków karnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 39 pkt 2b kk)			0	0
		zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 39 pkt 2b kk)			0	0
zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 39 pkt 2b kk)			0	0		
nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e kk)			0	0		
Liczba oskarżonych, wobec których prokurator kierując wnioskiem z art. 335 § 1 kk wnosil o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków probacyjnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt 7 kk)			0	0	
	zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 72 § 1 pkt 7a kk)			1	0	
	zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 72 § 1 pkt 7a kk)			0	0	
	nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt 7b kk)			1	0	
	uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych (art. 72 § 1 pkt 6a kk)			0	0	
Liczba wniosków prokuratora do sądu w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie:	zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie			0	0	
	odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie			0	0	
	zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego			0	0	

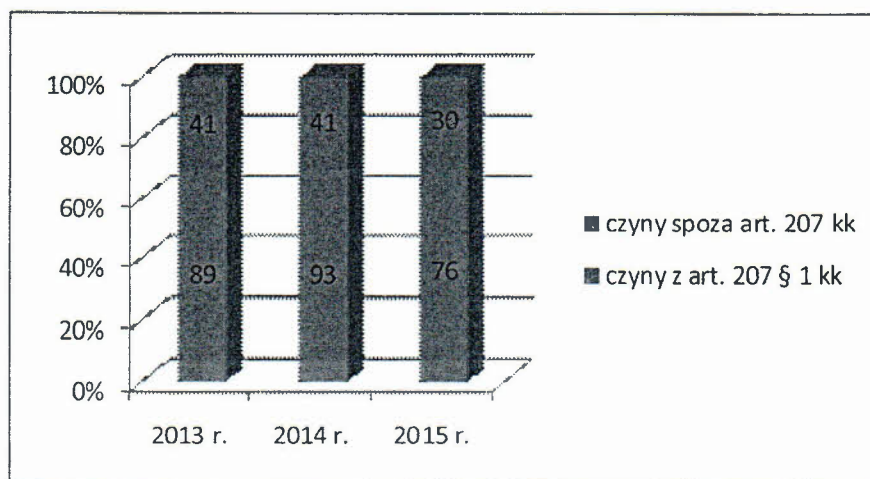
Rok 2015			Czyny z art. 207 kk	Czyny spoza art. 207 kk
Liczba wszczętych postępowań			76	30
Liczba podejrzanych	Kobiet		7	3
	Mężczyzn		68	22
Liczba pokrzywdzonych	Kobiet		102	29
	Mężczyzn		21	13
	małoletnich	Dziewczynki	20	1
		Chłopcy	24	2
Liczba wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania			5	1
Liczba przypadków, w których sądy zastosowały tymczasowe aresztowanie			5	1
Liczba wniosków o zastosowanie lub przedłużenie środków zapobiegawczych w przedmiocie zastosowania nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym			0	0
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (art. 275 § 2 kpk)			4	1
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk)			2	0
Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a kpk)			3	0
Sposób zakończenia postępowania	akt oskarżenia	sprawy	45	9
		osoby	46	9
		z wnioskiem z art. 335 kpk	0	0
	wniosek z art. 335 § 1 kpk	sprawy	17	3
		osoby	17	3
	wniosek o warunkowe umorzenie		1	2
	umorzono postępowanie		10	13
	odmówiono wszczęcia		13	7
	zawieszono postępowanie		0	0
	pozostałe sposoby zakończenia		14	2
Liczba oskarżonych wobec których prokurator kierując się wnioskiem z art. 335 § 1 kk wnosił o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków karnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 39 pkt 2b kk)		0	0
	zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 39 pkt 2b kk)		0	0
	zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 39 pkt 2b kk)		0	0
	nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e kk)		0	0
Liczba oskarżonych wobec których prokurator kierując się wnioskiem z art. 335 § 1 kk wnosił o orzeczenie obowiązków w przedmiocie środków probacyjnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt 7kk)		0	0
	zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 72 § 1 pkt 7a kk)		0	0
	zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 72 § 1 pkt 7a kk)		0	0
	nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt 7b kk)		0	0
	uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych (art. 72 § 1 pkt 6a kk)		0	0
	zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie		0	0
Liczba wniosków prokuratora do sądu w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie	odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie		0	0
	zastosowania wobec sprawców przemocy w rodzinie obowiązków określonych w art. 72 § 1 pkt 5-8 kpk		0	0

Analizując dane zawarte w tabeli stwierdzić należy, iż Prokuratura Rejonowa w Kole w latach 2013 – 2015 wszczęła łącznie 369 postępowań dotyczących występowania przemocy w rodzinie, z tego:

- za czyny z art. 207 kk – 258 postępowań;
- za czyny spoza art. 207 kk – 112 postępowań.

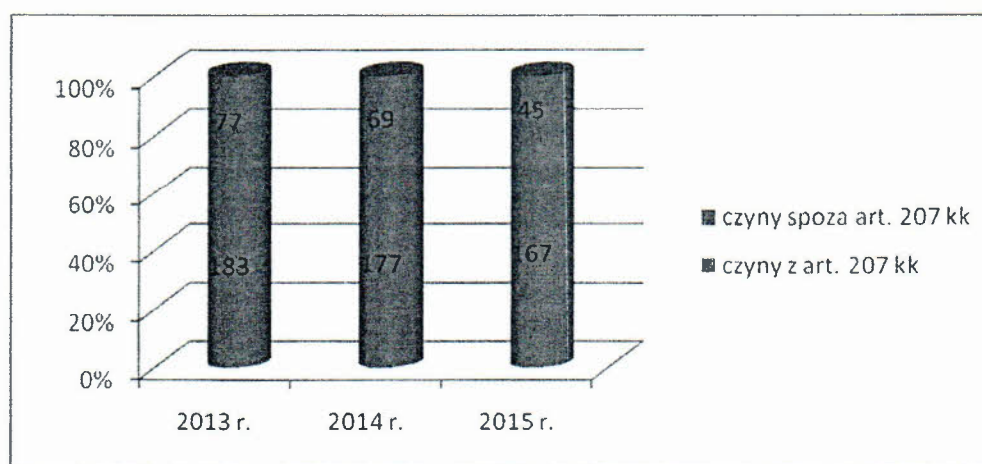
Poniższy wykres przedstawia graficzne ujęcie wszczętych przez prokuraturę postępowań w latach 2013 – 2015 z podziałem na kwalifikacje prawną czynu.

Według danych Prokuratury Rejonowej w Kole w latach 2013 – 2015 łączna liczba osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie wynosi łącznie 718 osób, w tym:

- 490 kobiet;
- 119 mężczyzn;
- 109 małoletnich (59 dziewcząt, 50 chłopców).

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób pokrzywdzonych zjawiskiem przemocy w rodzinie w odniesieniu do kwalifikacji prawnej popełnionego czynu.

Sąd Rejonowy w Kole podaje, iż w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie w latach 2013 – 2015 skazano łącznie 191 osób za przestępstwa z art. 207 Kodeksu Karnego, w tym:

- w 2013 r. – 76 osób
- w 2014 r. – 51 osób
- w 2015 r. – 64 osoby.

Za przestępstwa dotyczące przemocy w rodzinie spoza art. 207 kk skazano łącznie 10 osób (w 2013 r. – brak, w 2014 r. – 2 osoby, w 2015 r. – 8 osób).

Sąd Rejonowy w Kole nie orzekał środków karnych w postaci nakazu opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z ofiarą.

4.3 Podsumowanie

Przedstawione dane dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i niektórych działań podejmowanych w celu jej ograniczenia, nie w pełni odzwierciedlają rzeczywistą skalę tego problemu. Przemocy w rodzinie bardzo często jest ukrywana, a osoby doznające przemocy milczą w cierpieniu. Faktem jest, że przemoc to przestępstwo ścigane z urzędu, jest realnym zagrożeniem dla zdrowia i życia, powoduje poważne urazy psychiczne.

Na terenie powiatu kolskiego przemoc najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, posiadających niski stopień wykształcenia i małą świadomość społeczną. Czynnikiem najczęściej powiązanym ze stosowaniem przemocy w rodzinie jest nadużywaniem alkoholu przez sprawców przemocy.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, ofiary przemocy coraz częściej przerywają milczenie, poszukują skutecznych metod rozwiązania problemu, coraz częściej korzystają z usług instytucji świadczących profesjonalną pomoc i wsparcie.

Powyższa diagnoza pozwala na przedstawienie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu kolskiego, umożliwia określenie nowych przedsięwzięć i opracowanie nowatorskich rozwiązań w celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu wsparcia dla osób zagrożonych lub dotkniętych różnymi formami przemocy.

V. Zadania samorządów terytorialnych, służb społecznych oraz organizacji pozarządowych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- interwencji kryzysowej i wsparcia;
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, gmina powinna udzielić schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego. Do zadań z zakresu pomocy społecznej dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez powiat należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa oraz ośrodków interwencji kryzysowej. Ośrodki interwencji kryzysowej udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby. Ośrodki interwencji kryzysowej wykorzystywane są również w przypadku specyficznych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe: trzęsienia ziemi, powódzie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ponieważ związek nadużywania alkoholu z występowaniem przemocy w rodzinie jest niezaprzeczalny, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nakłada na gminy obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, udziela się pomocy psychologicznej i prawnej. Zadania te winne zostać wpisane w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. Na realizację tego programu gmina przeznacza środki z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W przypadku, gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, która zgodnie z prawem wzywa osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich, udziela wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym, informuje członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, prowadzi dokumentację przypadku, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania.

Ponadto ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie obowiązek prawny niezwłocznego zawiadomienia policji lub prokuratora.

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,

- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące osoby dotknięte przemocą w rodzinie podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem polegają m.in. na:

- podejmowaniu interwencji,
- na sporządzeniu dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymaniu osób stosujących przemoc w rodzinie (w zależności od okoliczności),
- wszczęciu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc w rodzinie w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- wnioskowanie do prokuratury o zastosowanie środków zapobiegawczych.

Osoby wzywające policję mają prawo m.in. do uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa, wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo, prokuratura prowadzi bądź nadzoruje prowadzone przez policję postępowanie przygotowawcze dotyczące przemocy w rodzinie.

W uzasadnionym przypadku prokuratura może zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie, np.:

- poręczenie majątkowe
- poręczenie społeczne
- dozór policyjny
- nakaz opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego
- zakaz opuszczania kraju.

Prokuratura może nakazać oskarżonemu o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej opuszczenie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził. W postępowaniu przygotowawczym środek ten stosuje się na wniosek policji albo z urzędu.

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, czy psychicznego.

Pomoc ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, obejmuje:

- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej.

Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

Pomoc w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa obejmuje następujące kroki:

- przeprowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udzielenie kompleksowych informacji osobie pokrzywdzonej oraz jej rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a także jej rodziny,
- zorganizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie organizują telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci, pomoc prawną i psychologiczną, grupy wsparcia i grupy psychoedukacyjne.

VI. Cele programu

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie kolskim, zwiększenie skuteczności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz zwiększenie dostępności pomocy.

Istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy, edukowanie ofiar, świadków i osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
2. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Działania w zakresie udzielenia pomocy i ochrony osobom dotkniętym przemocą (wsparcie, poradnictwo, interwencja kryzysowa).
4. Oddziaływanie na sprawców przemocy, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
5. Poprawa skuteczności realizowanych zadań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie kolskim.
7. Podejmowanie działań mających na celu poszerzenie zasobu instytucjonalnego świadczącego wieloaspektową pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w stanach kryzysu.

VII. Działania służące realizacji celów

1. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na temat przemocy w rodzinie (kampanie społeczne, konferencje).
2. Organizowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nie agresywnym.
3. Poradnictwo specjalistyczne (pedagogiczne, psychologiczne, prawne, rodzinne, socjalne).
4. Procedura „Niebieskiej Karty”.
5. Zapewnienie dzieciom zagrożonym przemocą w rodzinie miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

6. Izolacja sprawców przemocy, zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego.
6. Opracowanie i realizacja programów skierowanych do osób pokrzywdzonych.
7. Podejmowanie działań edukacyjnych wobec sprawców przemocy.
8. Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, promowanie wartości rodzinnych oraz metod wychowawczych bez użycia przemocy.
9. Doradztwo metodyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i innych organizacji i instytucji z terenu powiatu.
7. Organizowanie szkoleń i warsztatów w zakresie przemocy w rodzinie dla osób zajmujących się tą problematyką (m.in. kadry pomocy społecznej, policji, oświaty itp.).

VIII. Obszary działań

Cele i przewidywane efekty realizacji niniejszych działań odnoszą się do różnych obszarów, m.in.:

- profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych;
- edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach pomocy;
- interwencja – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców;
- wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

IX. Odbiorcy programu

1. Społeczność lokalna.
2. Ofiary przemocy w rodzinie.
3. Sprawcy przemocy w rodzinie.
4. Świadkowie przemocy w rodzinie.
5. Przedstawiciele władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

X. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
2. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie na terenie powiatu kolskiego.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy oraz znajdującym się w stanie kryzysu.
5. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.

XI. Realizatorzy programu

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Niezbędna jest chęć współpracy między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze przy zastosowaniu następujących zasad:

- **interdyscyplinarności** - wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji, kluczowa jest praca zespołowa i współpraca;
- **kompleksowości**, z uwagi na fakt, iż przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie kolskim są:

1. Starostwo Powiatowe w Kole,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole,
3. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu kolskiego,
4. Zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Komenda Powiatowa Policji w Kole,
6. Sąd Rejonowy w Kole,
7. Prokuratura Rejonowa w Kole,
8. Placówki oświatowe,
9. Zakłady Opieki Zdrowotnej,
10. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inne podmioty zajmujące się problemem przemocy w rodzinie.

XII. Wskaźniki realizacji celów

- Liczba zorganizowanych spotkań i szkoleń.
- Liczba osób biorących udział w spotkaniach i szkoleniach.
- Liczba udzielonych porad metodycznych.
- Liczba przeprowadzonych kampanii.
- Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z powodu przemocy w rodzinie.
- Liczba ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, wobec których podjęto czynności interwencyjne i wspierające.

XIII. Zasady finansowania Programu

Realizacja działań przewidzianych w niniejszym Programie finansowana będzie ze środków budżetu państwa, środków własnych, środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł oraz środków własnych bezpośrednich realizatorów poszczególnych zadań Programu.

XIV. Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Dyrektor PCPR w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu Kolskiego sprawozdania z działalności jednostki przedłoży również informację o realizacji Programu.

Zakończenie

Przemoc w rodzinie dotyczy znaczącej części populacji, należy zatem stale poszukiwać odpowiednich sposobów skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy ze sprawcą.

W poszukiwanie skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie angażuje się coraz więcej profesjonalistów, organizacji i instytucji. W sytuacji, kiedy członkowie rodziny nie są w stanie sami poradzić sobie z występującym problemem, należy zaoferować im skuteczne wsparcie i pomoc.

Zajmowanie się przemocą domową wymaga zrozumienia złożoności zjawisk życia rodzinnego, jak i szczególnej troski oraz uwagi w trakcie interwencji. Aby skutecznie i szybko zapewnić pomoc ofiarom przemocy w rodzinie należy wypracować wysoką jakość współpracy

między instytucjami, organizacjami i służbami. Taka zdolność do stworzenia lokalnej koalicji jest pierwszym krokiem w drodze ku profesjonalnemu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochronie ofiar.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nadaje wszystkim obywatelom szereg wolności, praw i obowiązków. Zgodnie z art. 40 Konstytucji *nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.* Zgodnie z art. 41 *każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie.* Zgodnie z art. 71 ust. 1 *państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.* Zgodnie z art. 72 ust. 1 *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.* Uwzględniając powyższe, należy dołożyć szczególnych starań, by osoba, której wolności i prawa są ograniczone, miała możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy, której celem będzie rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Dlatego też przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia wszechstronnej pomocy.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a jego realizacja powinna wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa życia codziennego rodziny.

Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Kole
[Podpis]
mgr Urszula Polewska